

**חכם בעיניו איש עשיר ודל מבין יחקרנו**

"יבחינן" הכסיל "וישכיל" המשכיל כי רוחב לב צדיקים אין חקר. והט אזניך אחי הקורא על המעשה הנפלאה אשר מצאתי נכון לשלב אותה אחרי מעשה הבעש"ט. והוא עיון שכלי מאדונינו הקדוש רשכב"ה אשר כידודי מפיו התמלטו איש אלקים קדוש מוה' יצחק אשר בעיר לובלין היה לעינים ואמונתו לדור דור תכרה אונים:

בהתגלות הצדיק הקדוש הלזה היו רבים מבני עירו אשר דברו עליו סרה המה הדעת מאסו וד' לא מאסם מכהן בפאר העושר והרכוש. ופעם אחד נסע אחד מנגידי לובלין אשר טח מהשכל לבו ולפני כל אחד הביאו רעה דבתו והאיש הנוסע הלזה היה קל מאוד והיה תמיד מחרף ומגדף את קדושת הצדיק הקדוש הנזכר ודבר סרה על כל חסידיו המאמינים בו והנה כשבתו על הבריטשקע עגלה הנכבדה עם סוסים מזויינים וישא את רום עיניו וירא למרחוק חסיד אחד על יד הדרך מתנווד ללכת ערום ויחף ויקרא אליו הלא תענה חסיד שוטה אנה תלך כי תתעה לשאת צרורות על שכמך מקלך בידך נתמך ופתילך. בא נא גשה הנה ויקרב אליו ויוסף עליו הנגיד בדברי נאצותו לא משען לחם הוא ואין כל ענות חלישת סבל נושא נטל פרנסת ביתו על שכמו לא דרך מסחר אלה המסע ובטח זדון לבך השיאך לרדת לובלין העירה אל האיש המבלע דרך אורחות כל ישר

**חכם בעיניו איש עשיר ודל מבין יחקרנו**

"יבחינן" הכסיל "וישכיל" המשכיל כי רוחב לב צדיקים אין חקר. והט אזניך אחי הקורא על המעשה הנפלאה אשר מצאתי נכון לשלב אותה אחרי מעשה הבעש"ט. והוא עיון שכלי מאדונינו הקדוש רשכב"ה אשר כידודי מפיו התמלטו איש אלקים קדוש מוה' יצחק אשר בעיר לובלין היה לעינים ואמונתו לדור דור תכרה אונים:

בהתגלות הצדיק הקדוש הלזה היו רבים מבני עירו אשר דברו עליו סרה המה הדעת מאסו וד' לא מאסם מכהן בפאר העושר והרכוש. ופעם אחד נסע אחד מנגידי לובלין אשר טח מהשכל לבו ולפני כל אחד הביאו רעה דבתו והאיש הנוסע הלזה היה קל מאוד והיה תמיד מחרף ומגדף את קדושת הצדיק הקדוש הנזכר ודבר סרה על כל חסידיו המאמינים בו והנה כשבתו על הבריטשקע עגלה הנכבדה עם סוסים מזויינים וישא את רום עיניו וירא למרחוק חסיד אחד על יד הדרך מתנווד ללכת ערום ויחף ויקרא אליו הלא תענה חסיד שוטה אנה תלך כי תתעה לשאת צרורות על שכמך מקלך בידך נתמך ופתילך. בא נא גשה הנה ויקרב אליו ויוסף עליו הנגיד בדברי נאצותו לא משען לחם הוא ואין כל ענות חלישת סבל נושא נטל פרנסת ביתו על שכמו לא דרך מסחר אלה המסע ובטח זדון לבך השיאך לרדת לובלין העירה אל האיש המבלע דרך אורחות כל ישר ומאושרי

שוטה אנה תלך כי תתעה לשאת צרורות על שכמך מקלך בידך נתמך ופתילך. בא נא גשה הנה ויקרב אליו ויוסף עליו הנגיד בדברי נאצותו לא משען לחם הוא ואין כל ענות חלישת סבל נושא נטל פרנסת ביתו על שכמו לא דרך מסחר אלה המסע ובטח זדון לבך השיאך לרדת לובלין העירה אל האיש המבלע דרך אורחות כל ישר

## פאר מקדושים

יא 21

ומאושריו מתעים כזה וכוה כאשר פער פיו לבלי חק שמה תחצוב לך בור נשבר עד כי תהדף מעמד פרנסך בביתך וממצבך ירסך תחתין יצע רמה וכסיתך עוני ומחסור שמה מרכבות כבודך קלון בית אדוניך ענה כי נגד שמש התבונה כל זאת למה ומדוע והגד נא לי את דרכך אם לא מאורים מתעים המה פרושים על ארבע כנפות לבבך הטוב טוב אתה מאיש משחית את נפשות ביתך אתה אוכל ואיך בשוכן שמים רבה אמונתך. וכהתימו הנגיד את כל אמריו התחזק החסיד בד' ובאמונת הצדיק התקוע במשכן לבבו בלתי סרה ונתן פלס לשכלו ומשקל לרוחו. ויאמר אם כי צללו אזני לקול שפתיך וכמעט חייב קריעה אנכי בהקשיבי חרפת רבי המורה לכל חמודי ישורון בכל זאת לא אאציל להשיב לך אך הסר כעס מלבך ועזוב חימה על כל מאמינים בכלל ושנאת צדיקים בפרט ונצחון מעלי הרחק ונצור לשונך מהכות חרם בשבט פיך ובכידוני זעם ובתועפות עשרך אל תבעתני כי אמנה אנכי לא לעגלי זהבך אסגוד אך בנפשך אל יהרהיבך עוז לעור את עיניך ואל תנקש באמרי פיך ואל תהי חכם בעיניך כי רע ומר גורל כל כל אנשי רהבים המפיחים על הצדיקים כזבים מאורי עולם המה מוסדי דוד ודוד ולפלח כל רשפי תלונותיך בחין נא גם אתה אך הפעם לדרוך על מפתן הקדוש הזה ותארנה עיניך אם אך פעם אחת תקשיב מוצא שפתינו יוצאים מפה קדשו תמצא גם אתה נחת לנפשך השוקקה ואז תודה לי בפה מלא כי רוח ד' דבר בו ומלתו תמיד על לשוני כל אשר ידבר בא יבא ויודע לך לנביא נאמן לד' כשמואל בדורו כי כי דומה למלאך ד' צבאות הוא איש פלא עולה פלילים נפלאות עם הבורא יתעלה. ומשרתי רצונך לא ידחפוך מביתו כל עוד תתענג עליו יום יום יותר ויותר וכנחל נובע פרצו דברי החסיד בחכמה ועד כי התנשא זה לעומת זה בדברים ענהו הגביר אם כן איפוא בא ואראך כי שקר נחלו כל החסידים ומאומה לא ידע הרבי ולאות נאמן התבונן מחר כי אתה הוא ששמעת בעצמך נאצות וגידופים על הרבי ואנכי לעצתך אקשיב ועלה אתי בעגלתי ותחזה כי לא אמצו תודתי והיה בבואינו העירה נלכה שנינו יחד אחוזי יד אלא הרבי וטראה כי רבי אך מכבד עשירים ולא ידע את העני אתו בבית היה אף אחד חסיד קדוש וטהור מי שיהיה וזה לך האות כבואי תיכף להראות תוך אהליו אם כה יאמר גש חלאה איש רשע מביע אולת פושק שפתים צנף יצנפך צופה כדור אל ארץ רחבת ידים. עמוד מתנגד מה לך חוטא בעדת צדיקים כאשר את האמת ידעת בנפשי אף אז אדע כי איש אלקים קדוש הוא ידע סתרי תעלומות לב איש ומבין על כל מעשיהם

ומאושריו מתעים כזה וכוה כאשר פער פיו לבלי חק שמה תחצוב לך בור נשבר עד כי תהדף מעמד פרנסך בביתך וממצבך ירסך תחתין יצע רמה ומכסית עוני ומחסור שמה מרכבות כבודך קלון בית אדוניך ענה כי נגד שמש התבונה כל זאת למה ומדוע והגד נא לי את דרכך אם לא מאורים מתעים המה פרושים על ארבע כנפות לבבך הטוב טוב אתה מאיש משחית את נפשות ביתך אתה אוכל ואיך בשוכן שמים רבה אמונתך. וכהתימו הנגיד את כל אמריו התחזק החסיד בד' ובאמונת הצדיק התקוע במשכן לבבו בלתי סרה ונתן פלס לשכלו ומשקל לרוחו. ויאמר אם כי צללו אזני לקול שפתיך וכמעט חייב קריעה אנכי בהקשיבי חרפת רבי המורה לכל חמודי ישורון בכל זאת לא אאציל להשיב לך אך הסר כעס מלבך ועזוב חימה על כל מאמינים בכלל ושנאת צדיקים בפרט ונצחון מעלי הרחק ונצור לשונך מהכות חרם בשבט פיך ובכידוני זעם ובתועפות עשרך אל תבעתני כי אמנה אנכי לא לעגלי זהבך אסגוד אך בנפשך אל יהרהיבך עוז לעור את עיניך ואל תנקש באמרי פיך ואל תהי חכם בעיניך כי רע ומר גורל כל כל אנשי רהבים המפיחים על הצדיקים כזבים מאורי עולם המה מוסדי דוד ודוד ולפלח כל רשפי תלונותיך בחין נא גם אתה אך הפעם לדרוך על מפתן הקדוש הזה ותארנה עיניך אם אך פעם אחת תקשיב מוצא שפתינו יוצאים מפה קדשו תמצא גם אתה נחת לנפשך השוקקה ואז תודה לי בפה מלא כי רוח ד' דבר בו ומלתו תמיד על לשוני כל אשר ידבר בא יבא ויודע לך לנביא נאמן לד' כשמואל בדורו כי דומה למלאך ד' צבאות הוא איש פלא עולה פלילים נפלאות עם הבורא יתעלה. ומשרתי רצונך לא ידחפוך מביתו כל עוד תתענג עליו יום יום יותר ויותר וכנחל נובע פרצו דברי החסיד בחכמה ועד כי

התנשא זה לעומת זה בדברים ענהו הגביר אם כן איפוא בא ואראך כי שקר נחלו כל החסידים ומאומה לא ידע הרבי ולאות נאמן התבונן מחר כי אתה הוא ששמעת בעצמך נאצות וגידופים על הרבי ואנכי לעצתך אקשיב ועלה אתי בעגלתי ותחזה כי לא אמצו תודתי והיה בבואינו העירה נלכה שנינו יחד אחוזי יד אל הרבי וטראה כי רבי אך מכבד עשירים ולא ידע את העני אתו בבית היה אף אחד חסיד קדוש וטהור מי שיהיה וזה לך האות כבואי תיכף להראות תוך אהליו אם כה יאמר גש חלאה איש רשע מביע אולת פושק שפתים צנף יצנפך צופה כדור אל ארץ רחבת ידים. עמוד מתנגד מה לך חוטא בעדת צדיקים כאשר את האמת ידעת בנפשי אף אז אדע כי איש אלקים קדוש הוא ידע סתרי תעלומות לב איש ומבין על כל מעשיהם

## פאר מקדושים

מעשיהם. ואם כה יאמר יהי בואך ברוך ויושיבני על כסא כבוד לימינו תתן אתה לו תודה כי כולו שקר הבל הבלים הכל הבל קנאתו תוהו ואהבתו רעות רוח. והחסיד לאשר בטח עד מאוד בתועפות רוח קדשו של רבו הצדיק התערב עמו בדבר הזה ויעלה אתו בהעגלה לנסוע יחד. ויוסף הנגיד הנזכר להגיד אל החסיד עוד לבבי יהגה אימה אולי בערמה תתנכל עלי בערמה תתנכל עלי להמאיסני כי לרוב התקרבותך אליו תמהר להודיעהו עוד קודם בואי את כל מעשי וכל דברי לכן השבעה נא לי כיום ויתקע לו כפו על הדבר הזה ויסעו ויבואו ללובלין ועד מהרה הלכו שניהם יחד אל הצדיק הקדוש. המה על סף הבית ויען הרב יהי ברוך ר' פלוני שב לימיני ויצו להציג עבורו כסא כבוד וישב אצלו והחסיד הניח למעצבה עומד פתח הבית ולא נתן לו שלום ויהי ברגעים אחרים דע וראה אי' איפוא אתה אנה הלכת בסעיפך ונלכדת במזימותיך ותן תודה דברי מי יקובלו יותר. והחסיד עמד צולל במעמקי רעיוניו והאמונה שעל ראשו אור הופיע בהשקט ובבטחה גם יחד לאחת לרמזי עיניו מוזר לו כל פחד והצדיק הכביר לדבר עם הנגיד אשר הושיב לימינו והוא זרק עינו פעם בפעם אל החסיד ויצו הצדיק למשמשו כי יביא את היין ההבדלה הנשאר ממוצאי שבת העבר ויביאהו המשמש ויקרבהו אותו לפניך ושתה כי למועד שמור עליך ויתענג הגביר בדשן נפשו עד מאוד בראותו כי קרובים דבריו להיות אמת בפי החסיד. והחסיד עמד מחריש משתאה לדעת סוף דבר. כי בטח מאוד על רבו הצדיק כי ברוח קדושתו יחזה כל רשע ולפניו עלו מזימות האיש המגדף הלזה ולא על הנם יכבדהו ביין ההבדלה. כי לא דבר ריק הוא. ויפתח

הצדיק שפתיו ויאמר היום יום השלישי לסדר משפטים וכידוע המה שלשת הימים המלוים את השבת פ' יתרו שעבר. ולכן נדבר בחסלת סדר שבוע העברה ולא תעלה במעלות על מזבחי אשר לא תגלה ערותך עליו רצוני לומר אל תדמה בנפשך איש פשוט ואל תבהל ברוחך להחליט כי הצדיק לא ידע ולא יבין ובחושך הולך חלילה וחלילה כי הכל עליו. פירוש הכל הוא על הצדיק בידיעת סתרי מזימות ומעללי כל אדם העולה במעלות על מזבחי. אך לא חיש כרגע בבואו ראשונה אליו קל מהרה יפרוש לו חטאיו ועוונותיו והזדונות והשגגות. למען אשר לא תגלה ערוותו. אך כאשר יקריב את נפשו אליו פעמים ושליש אז ירחוץ את לבבו בפרי הסר כל חטאת. האם לא ידעתי כי קל אתה זר יהיר ופתי נפתה תמיד אחר עצת היצר הבוער בקרבך ולא

מעשיהם. ואם כה יאמר יהי בואך ברוך ויושיבני על כסא כבוד לימינו תתן אתה לו תודה כי כולו שקר הבל הבלים הכל הבל קנאתו תוהו ואהבתו רעות רוח. והחסיד לאשר בטח עד מאוד בתועפות רוח קדשו של רבו הצדיק התערב עמו בדבר הזה ויעלה אתו בהעגלה לנסוע יחד. ויוסף הנגיד הנזכר להגיד אל החסיד עוד לבבי יהגה אימה אולי בערמה תתנכל עלי בערמה תתנכל עלי להמאיסני כי לרוב התקרבותך אליו תמהר להודיעהו עוד קודם בואי את כל מעשי וכל דברי לכן השבעה נא לי כיום ויתקע לו כפו על הדבר הזה ויסעו ויבואו ללובלין ועד מהרה הלכו שניהם יחד אל הצדיק הקדוש. המה על סף הבית ויען הרב יהי ברוך ר' פלוני שב לימיני ויצו להציג עבורו כסא כבוד וישב אצלו והחסיד הניח למעצבה עומד פתח הבית ולא נתן לו שלום ויהי ברגעים אחרים דע וראה אי' איפוא אתה אנה הלכת בסעיפך ונלכדת במזימותיך ותן תודה דברי מי יקובלו יותר. והחסיד עמד צולל במעמקי רעיוניו והאמונה שעל ראשו אור הופיע בהשקט ובבטחה גם יחד לאחת לרמזי עיניו מוזר לו כל פחד והצדיק הכביר לדבר עם הנגיד אשר הושיב לימינו והוא זרק עינו פעם בפעם אל החסיד ויצו הצדיק למשמשו כי יביא את היין ההבדלה הנשאר ממוצאי שבת העבר ויביאהו המשמש ויקרבהו אותו לפניך ושתה כי למועד שמור עליך ויתענג הגביר בדשן נפשו עד מאוד בראותו כי קרובים דבריו להיות אמת בפי החסיד. והחסיד עמד מחריש משתאה לדעת סוף דבר. כי בטח מאוד על רבו הצדיק כי ברוח קדושתו יחזה כל רשע ולפניו עלו מזימות האיש המגדף הלזה ולא על הנם יכבדהו ביין ההבדלה. כי לא דבר ריק הוא. ויפתח

הצדיק שפתיו ויאמר היום יום השלישי לסדר משפטים וכידוע המה שלשת הימים המלוים את השבת פ' יתרו שעבר. ולכן נדבר בחסלת סדר שבוע העברה ולא תעלה במעלות על מזבחי אשר לא תגלה ערותך עליו רצוני לומר אל תדמה בנפשך איש פשוט ואל תבהל ברוחך להחליט כי הצדיק לא ידע ולא יבין ובחושך הולך חלילה וחלילה כי הכל עליו. פירוש הכל הוא על הצדיק בידיעת סתרי מזימות ומעללי כל אדם העולה במעלות על מזבחי. אך לא חיש כרגע בבואו ראשונה אליו קל מהרה יפרוש לו חטאיו ועוונותיו והזדונות והשגגות. למען אשר לא תגלה ערוותו. אך כאשר יקריב את נפשו אליו פעמים ושליש אז ירחוץ את לבבו בפרי הסר כל חטאת. האם לא ידעתי כי קל אתה זר יהיר ופתי נפתה תמיד אחר עצת היצר הבוער בקרבך ולא

איש

## פאר מקדושים

יב 23

איש אחד הכשלת בעוניך או הנעלם מעיני כי החסיד הלזה תקע כפו אליך לבלתי הודיע אותי על כל זאת. ועתה שלום עליכם בא הנה. ויגש החסיד ויגע בשרביט השלום בחרדת שמחה ועליצות נפשו הופיע אור אל פניו כי כל עוד חזה את הפאר והכבוד אשר יעטרהו לאיש הבוזה לא נפל לבו מאמונת הצדיק מאומה אך על כי עתה מצא און ולשרש כל שורש פורה רוש ולענה מלב חומץ מעול כזה: ולמן הוא והלאה נתן הנגיד הנזכר בעפר פיהו. ונהפך הנס אל הרודף מאהל הצדיק לא מש ומאמונתו לא סר. כי אחרי שמע באזניו תוכחת מוסר ויפעת ההוד עיניו חזו. שב ורפא לו וכל מורשיו כמעין ישליו ועליו אתה קורא חכם בעיניו איש עשיר ודל מבין יחקרנו:

איש אחד הכשלת בעוניך או הנעלם מעיני כי החסיד הלזה תקע כפו אליך לבלתי הודיע אותי על כל זאת. ועתה שלום עליכם בא הנה. ויגש החסיד ויגע בשרביט השלום בחרדת שמחה ועליצות נפשו הופיע אור אל פניו כי כל עוד חזה את הפאר והכבוד אשר יעטרהו לאיש הבוזה לא נפל לבו מאמונת הצדיק מאומה אך על כי עתה מצא און ולשרש כל שורש פורה רוש ולענה מלב חומץ מעול כזה: ולמן הוא והלאה נתן הנגיד הנזכר בעפר פיהו. ונהפך הנס אל הרודף מאהל הצדיק לא מש ומאמונתו לא סר. כי אחרי שמע באזניו תוכחת מוסר ויפעת ההוד עיניו חזו. שב ורפא לו וכל מורשיו כמעין ישליו ועליו אתה קורא חכם בעיניו איש עשיר ודל מבין יחקרנו: ואך למותר להעיר און הקורא על המוסר ההשכל היוצא לנו ממעשה זו לאמונת הצדיקים ולדעת כי אין חקר לרוחב לבבם כי מי עור ולא יראה כי המה הרופאים הנאמנים לתחלואי נפשות שובבות מישראל למשכם ברשתם לחסות תחת כנפי יראת אל כל היום:

ואך למותר להעיר און הקורא על המוסר ההשכל היוצא לנו ממעשה זו לאמונת הצדיקים ולדעת כי אין חקר לרוחב לבבם כי מי עור ולא יראה כי המה הרופאים הנאמנים לתחלואי נפשות שובבות מישראל למשכם ברשתם לחסות תחת כנפי יראת אל כל היום: